

Major gšt. František Papoušek:

Tanky v střetném boji divise.

Použití tanků v střetném boji divise se stává vzhledem k jejich značnému technickému zdokonalení velmi aktuálním.

Střetný boj se vyznačuje rychle se měnícími situacemi; jeho spád je rychlý. Je to boj o vnucení vůle protivníkovi a vyžaduje rychlého rozhodování, rychlého uvedení v činnost co největšího množství úderných prostředků. Tíže boje v počáteční fázi střetného boje spočívá na předvojích a výsledek tohoto boje bude mít většinou vliv na podmínky pro boj hlavních sil divise a na výsledek střetného boje vůbec.

G-V. v čl. 343 předvídá zesílení předvojů pěchotou valného voje a rozvinutí celého divisního dělostřelectva a v čl. 344 zdůrazňuje energický postup předvojů: „Předvoje zahájí energickou ofensivu, aby se zmocnily míst hodících se k vyražení k útoku a usnadnily tak rozvinutí divise, jakož i překážely rozvinutí nepřitele...“

Klade tedy náš Polní řád v střetném boji důraz na rychlý a mohutný úder předvojů (rozvinutí celého divisního dělostřelectva) a na rušení nepřitele v rozvinování jeho hlavních sil k rozhodnému boji. Doba, za kterou může být dána předvojům podpora pěchotou z hlavních sil a celým divisním dělostřelectvem a tím i podmínka pro požadavek energické ofensivy předvojů, bude zpravidla velmi dlouhá a bude jakousi krizí v první fázi střetného boje. Čím tato doba bude delší, tím více času dáme nepříteli k rozvinutí prostředků v prospěch jeho předvojů, nebo získal-li náskok v rozvinutí prostředků, hlavně dělostřelectva, budou naše předvoje nuceny vést boj za podmínek těžkých.

Z toho plyne závěr, že je třeba podporovat předvoje při zahájení střetného boje bojovým prostředkem, který má velkou údernou sílu a který by mohl zasáhnout v jejich prospěch dříve než pěchota z hlavních sil a než bude rozvinuto veškeré divisní dělostřelectvo. A takovým bojovým prostředkem jsou tanky.

Nepříteli můžeme překážet v rozvinování jeho pěchoty a dělostřelectva a tu zase půjde o rozvinutí a zasazení zadních sledů jeho předvojů a dělostřelectva přímo je podporujícího a o rozvinutí hlavních sil pěchoty a dělostřelectva. Proti všem uvedeným složkám může působit pěchota předvojů, jejich dělostřelectvo, dalekonosné dělostřelectvo hlavních sil a letectvo. Proti rozvinování zadních sledů předvojů a pěchoty hlavních sil nepřitele může působit pěchota vlastních předvojů jedině tehdy, jestliže je vidí a jsou na vzdálenost účinné palby jejich zbraní, neboli musí mít nebo dobýt takového pásma terénu, z něhož by ovládala pozorováním a palbou svých zbraní prostor, kde se nepřátelské síly rozvíjejí. Dělostřelectvo může překážet nepříteli v rozvinování jeho sil buď palbou pozorovanou z pozemních pozorovatelů, což je možné za podmínek uvedených výše, nebo pomocí letce, což však opět závisí na získání převahy ve vzduchu a na atmosférických podmínkách. Letec může působit proti všem částem nepřátelských sil, jsou-li příznivé podmínky pro jeho činnost.

Řekli jsme, že nám v střetném boji půjde o to, vyrvat iniciativu nepříteli, a vnutit mu naši vůli a o to, abychom s ním svedli rozhodný boj za podmínek pro nás nejvýhodnějších. Těmito podmínkami budou:

dosažení výhodného terénu pro rozhodný boj hlavních sil a manévr, rozvinutí všech prostředků dříve než nepřítel, abychom získali nad ním relativní převahu v čase a v prostoru, nemáme-li nad ním převahu absolutní,

abychom svedli rozhodující boj s nepřítelem morálně otřeseným.

Tyto výhodné podmínky budou připravovány postupnými akcemi proti nepříteli různými bojovými prostředky na vzdálenost jejich možného působení. Jejich početnost a hodnota bude se zvětšovat se zmenšováním vzdáleností mezi oběma protivníky až k boji hlavních sil. Budou to přede hry, na jejichž účinku na nepřítele bude záviset výsledek střetného boje, a budou postupně zahájeny letectvem, později dalekonosným dělostřelectvem, předsunutými přezvědnými nebo zajišťovacími částmi a předvoji podporovanými jejich dělostřelectvem až k vyvrcholení vzájemné činnosti všech bojových prostředků divise. Můžeme tedy v střetném boji rozdělit akce proti nepřátelským silám:

a) na akce vzdálené, prováděné zbraněmi, které jsou s to poslat střelu na velkou vzdálenost (dělostřelectvo dalekonosné a nyní již i dělostřelectvo polní) nebo které mohou ničivý účinek střel zanést téměř přímo do příbytku nepřítele (rychlé tanky a letectvo), dokud ještě nedošlo k střetnutí předvojů, a kteréžto akce nemají přímého vlivu na jejich postup;

b) na akce blízké, které mají přímý vliv na boj předvojů, neboť jsou prováděny hlavně v jejich prospěch a všemi zbraněmi pro tyto akce schopnými, tedy i tanky.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že tanků můžeme v střetném boji použít:

a) k akcím dalekým, t. j. proti nepřátelským silám, dokud ještě nedošlo k střetnutí předvojů, mimo spolupráci s pěchotou a dělostřelectvem;

b) k akcím blízkým, ve spolupráci s pěchotou, dělostřelectvem a jinými zbraněmi, a to buď

na podporu boje předvojů nebo

na podporu boje hlavních sil divise.

Budeme předpokládat, že byl přidělen divisi pro střetný boj jeden prapor rychlých tanků, složený z jedné roty lehkých a ze dvou rot středních tanků.

*

Daleké akce tanků jsou umožněny velkou rychlostí tanků (30—35 km/hod. na silnicích a v rovném terénu, 15—20 km/hod. ve volném, rovném a suchém terénu), velkou jejich pohyblivostí na bojišti a mohutnou údernou silou.

Účelem dalekých akcí tanků bude:

ničit živou sílu a bojový materiál nepřítele,

působit na nervy velitelů a vojáků a rozvracet tak morálku nepřítele,

zpomalovat postup nepřátelských vojsk.

Mohou směřovat buď proti nepřátelským předvojům, čímž můžeme plně dosáhnout účelu zpomalení postupu, částečně však účelu ničení živé a materiální síly a podlomení morálky, neboť budou vedeny jen proti menší části nepřátelských sil, nebo mohou směřovat proti hlavním silám nepřítele, čímž můžeme dosáhnout největšího efektu a úplného dosažení účelu daleké akce tanků.

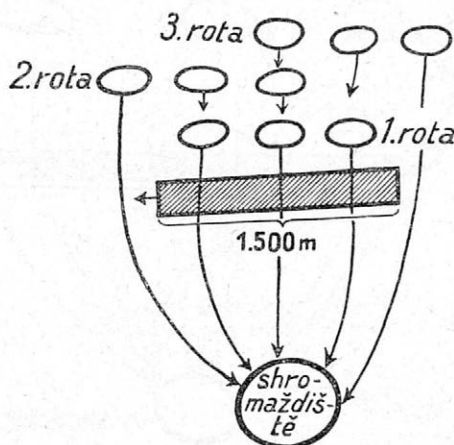
Podmínky pro úspěšné provedení dalekých akcí tanků:

- a) příznivý terén pro činnost tanků;
- b) je-li účelem daleké akce tanků ničení nepřátelských hlavních sil, musí být:

zajištěna převaha ve vzduchu, aby byla možná spolupráce letectva s tanky. Letectvo je vede ke vhodným cílům útoku. Jinak by tanky zbytečně ztrácely čas s jich vyhledáváním a vydávaly by se v nebezpečí značných ztrát, zvláště kdyby nepřátelská pěchota disponovala účinnými protitankovými zbraněmi. Tanky pracují bez pomoci jiných pozemních vojsk v nepřátelském prostředí;

provedena s překvapením, neboť jinak se pěchota dobře vycvičená pro boj s tanky rychle rozčlení v terénu a připraví na odražení tankového útoku.

Kdo nařizuje daleké akce tanků? Jediné velitel divise anebo jeho nadřízení, neboť jenom oni mohou nejlépe posoudit, zda takové akce jsou nutné a účelné vzhledem na celkovou situaci vlastní, nepřátelskou a vzhledem na vlastní manévry.

Schema 1.

Na jakou vzdálenost od předvojů budou vysílány tanky pro daleké akce? Všeobecně asi na $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ akčního radiu. Prakticky však pro prapor tanků přidělených divisi a proti stejnorodému nepříteli bude to 10—12 km u divise včleněné, kdežto u divise na křídle pro akci do boku nepříteli nebo proti jezdecktu může to být $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ akčního radiu.

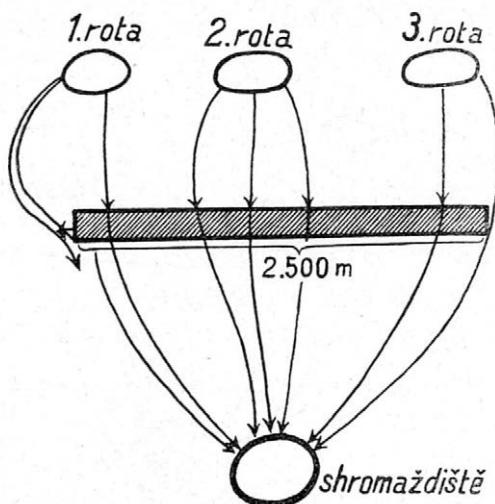
Jak provede prapor tanků postup k cíli pro dalekou akci a útok na cíl?

- a) Divise je včleněná.

Velitel praporu tanků, dostav od velitele divise rozkaz k útoku na hlavní síly nepříteli, jejichž situace byla hlášena letectvem a který nemá tanky, zvolil si první cíl svého útoku a zároveň stanovil, v kterém prostoru bude moci útok provést. Pak určil směr, v němž se chce dostat k cíli, vyslal v tom směru průzkumné hlídky v síle po poločetě až četě lehkých tanků s úkolem zjistit podrobnější situaci nepřátelských předvojů a místa, kudy se nejnázve dostanou valné síly praporu tanků. Hlídky

ky postupují před valnými silami praporu na vzdálenost asi 5 km. Valné síly postupují zajištěny ve vzdálenosti 1—2 km 1 četou lehkých tanků (předvoj) po zvolené cestě nebo ve zvoleném směru. Jakmile dostane přesnější zprávy od svých průzkumných hlídek anebo od letectva doprovázejícího prapor o situaci nepřátelských předvojů, rozhodne se, na kterém místě a v jaké sestavě jimi pronikne k valným silám. Po proniknutí nepřátelskými předvoji postupuje k cíli útoku obdobným způsobem. Průzkumné hlídky upřesní situaci cíle podaly o tom zprávu veliteli praporu, který se na jejím základě rozhodne, zda provede útok přímo z pochodového proudu nebo po předběžném zaujetí východiště k útoku, v němž vydá rozkazy pro útok na cíl a určí shromaždiště praporu po provedení útoku.

Útok na pochodující proud nepřítele může být proveden několika způsoby. Na menší pochodové proudy bude útočit s rotami za sebou, rotý v bojovém učlenění. (Schema 1.)

Schema 2.

Na dlouhé pochodové proudy buď jednou rotou proti čelu, jednou rotou na zad a jednou rotou na střed pochodového proudu, a to současně, jestliže nepřítel nemá u pěchoty (jezdeckta) účinných protitankových zbraní. (Schema 2.)

Je-li tomu jinak, podnikne útok do boku pochodového proudu jednou rotou, aby nepřítel proti ní rozvinul své protitankové prostředky, a když se tak stane, vyrazí proti němu útok zbývajících dvou rot do druhého boku. (Schema 3.)

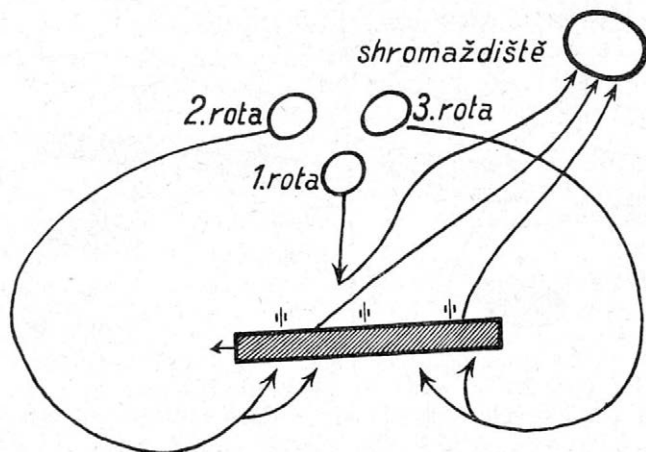
b) Divise je na křídle.

Způsob postupu praporu tanků bude obdobný jako u divise včleněné s tím rozdílem, že jej lze snadněji provést, neboť tanky mohou objet bočné zajišťovací oddíly nepřítele nebo proskočit mezi nimi a valnými silami k cíli útoku. Volný bok nepřítele dává praporu tanků větší možnosti pro manévrování a návrat k vlastním silám je snadnější než u divise včleněné.

Přesto, že daleké akce praporu tanků, přiděleného divisi, slibují dát v případě úspěchu velký efekt, budou u včleněné divise výjimkou a velitel divise je nařídí jen tehdy, budou-li k splnění daného mu úkolu nezbytně nutné, a tu musí ještě mít zřetel na to, má-li nepřítel tanky, v jakém množství a jaké hodnoty. Bude-li převaha tanků na straně nepřítele, nerozhodne se pro daleké akce praporu tanků, protože by najisto došlo k boji tanků s tanky za podmínek příznivějších pro tanky nepřátelské a velitel divise by se zbavil velmi cenného prostředku pro dobu, kdy dojde k střetnutí. Daleké akce praporu tanků u divise na křídle do boku a podle okolností do týlu nepřátelských hlavních sil budou vyhledávány a provedeny vždy, budou-li pro ně příznivé podmínky.

*

Blízké akce tanků budou záležeti jednak v podpoře předvojů a v práci v jejich prospěch při střetnutí s nepřítelem, jednak v podpoře boje hlavních sil divise.

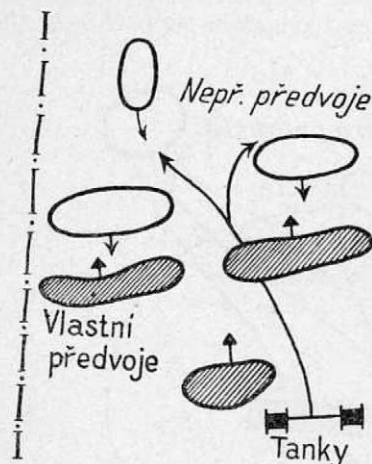
S c h e m a 3.

V obou případech nesmí být manévr tanků spoután pěchotou. Tanky k ní nesmějí být připoutány, musí jim být ponechána větší volnost jednání, nežli je tomu při útoku na nepřítele v obraně. V střetném boji při střetnutí předvojů soupeřících stran nebude s počátku palba nepřítele ani zvláště silná (zvláště dělostřelecká) ani ještě organisovaná, a proto jsou možné odvážné akce i menších tankových jednotek, avšak i tu musí být respektována zásada použít tankového praporu soustředěně na důležitém místě a v pravý čas, aby tanky byly skutečně činitelem rozhodujícím o výsledku střetného boje. Nezasazovat prapor tanků do boje postupně v malých dávkách a roztržštěně na frontě neúměrně jeho útočným možnostem. Je přirozené, že úder tankového praporu musí být časově a prostorově v souladu s úderem pěchoty ať předvojů nebo hlavních sil divise.

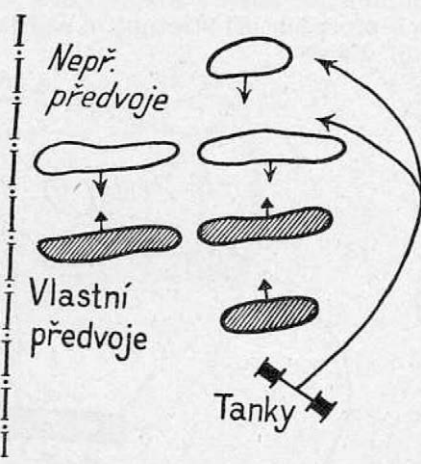
Hlavním úkolem tanků při střetnutí předvojů bude provedení rychlých, nepřitelem nečekaných a mohutných úderů. Povaha střetného boje dává tankům většinou možnost volného manévru, nespoutaného nutností přímé podpory pěchoty v těsné spolupráci s ní, vyjma případ, kdy ne-

přítel měl čas rozvinout se na výhodném pro sebe terénním pásmu. Tanky jako velmi pohyblivý a mohutný útočný prostředek nemají být zpravidla ponechávány v záloze u hlavních sil, jakmile dojde k střetnutí předvojů; jejich místo je v útoku s pěchotou předvojů a před ní.

Velitel divise může přidělit prapor tanků předvojům hned od počátku postupu celý nebo jeho část a zbytek si ponechá v svých rukou u valných sil, nebo konečně si může ponechat celý prapor tanků během postupu a disponovat s ním teprve tehdy, až dojde k střetnutí předvojů. Na použití praporu tanků k podpoře předvojů v střetném boji není schematu; každá situace bude vyžadovat takového použití, které jí odpovídá. Podkladem pro rozhodnutí velitele divise a každého podřízeného velitele, jemuž budou tanky v střetném boji přiděleny, bude synthesisa z rozboru prvků rozhodnutí.

Sch ema 4 (divise včleněná).

Sch ema 5 (divise na křídle).

Povaha střetného boje, dokud je protivník ještě v pohybu, dovoluje, ba přímo vyžaduje od tanků akce smělé a rychlé. Boj předvojů je charakterisován kombinací úderů čelních s údery do boku skupin nepřátelských předvojů, ať jde o boj divise včleněné nebo na křídle. Je-li divise na křídle v boji s nepřátelskou křídelní jednotkou, mohou být údery do nepřátelského boku šíře založeny a manévry do boku může mít větší volnost; musí však být provedeny rychle a s překvapením. V střetném boji není drátěných překážek před nepřátelskými předvoji, aby v nich musily tanky dělat průchody pro pěchotu a byly proto nuceny útočit v stejném směru s pěší jednotkou, kterou mají podporovat.

Jak rozdělíme údery čelní a do boku mezi pěchotu a podporující ji tanky?

Tanky jsou méně zranitelné palbou než pěchota, a proto je pro ně méně nebezpečný úder čelní. Pěchota však je mnohem pomalejší než tanky, a proto potřebuje k manévru do boku nepřítele více času než rychlé a pohyblivé tanky. Dělostřelectvo snadněji a lépe může podporovat pěchotu útočící čelně. Tanky v střetném boji při podpoře útoku vlastních předvojů na nepřátelské nepotřebují tolik dělostřelecké podpory, zvláště

při útoku do boku nepřítele, kde síla nepřátelských paleb není tak veliká jako síla paleb čelních, nehledě k tomu, že efekt tankového úderu do boku je větší úderu čelního.

Z toho plyne, že je výhodnější útočiti tanky do boku nepřátelských skupin předvojů od sebe oddělených anebo rozvíjejících se k boji, je-li divise včleněna (schema 4) nebo do boku předvojů, je-li boj veden s nepřítelem na křídle (schema 5) a pěchota pak čelním úderem využije úspěchu dosaženého úderem tanků do boku nepřítele. Avšak často terén a taktická situace může nás nutit, abychom se zřekli bočního úderu tanků a provedli jimi společně s pěchotou úder čelní, který je jednodušší a rychlejší.

Úkolem tanků podporujících předvoje při střetnutí, dokud je nepřítel v pohybu, bude:

pomáhati pěchotě předvojů při útoku na části nepřátelských předvojů, rozvinuté k boji a překážející jí v postupu. Bude to těsnější spolupráce tanků s pěchotou neboli doprovod pěchoty;

působiti proti zadním sledům nepřátelských předvojů, proti dělostřelectvu rozvíjejícímu se nebo již rozvinutému pro jejich podporu a proti pěchotě vyslané z hlavních sil k zesílení předvojů. Nebo podpora tanky dále od pěchoty předvojů a bez těsnější spolupráce s nimi, avšak v jejich prospěch, neboť znemožní-li tanky úplné rozvinutí předvojů a dělostřelectva určeného k jejich podpoře a k zesílení předvojů částmi z hlavních sil, bude umožněno vlastním předvojům získat převahu nad nepřítelem a dosáhnout stanoveného cíle. Tyto akce budou prováděny na 1—3 km daleko před vlastní pěchotou.

Srovnáme-li tyto úkoly tanků s činností dělostřelectva, můžeme nazvat tuto podporu tanků — všeobecná podpora pěchoty. (Všeobecná činnost.)

Kdo bude dávat tankům pro všeobecnou činnost úkoly? Bude-li celý prapor tanků přidělen veliteli předvojů, bude to velitel předvojů, bude-li však předvojům přidělena jenom část praporu tanků pro doprovod pěchoty, bude to velitel divise. Druhý případ bude častější a také výhodnější, neboť velitel divise má více prostředků a možností zajistit nutnou podporu dělostřelectvem a letectvem.

Jestliže se nepřátelské předvoje zastavily, rozvinuly a nepřítel se připravuje k obraně, bude předvojům poskytnuta podpora tanky podle zásad při zjednávání dotyku s nepřítelem v obranném postavení.

Až dosud uvedené úkoly, které mohou být u divise v střetném boji dávány tankům, znamenají hospodárné a účelné jejich použití jako prostředku úderu v kompaktní jednotce.

★

Má-li divise prapor rychlých tanků, jak v studii předpokládáme, může přidělit předvojům částice tanků (až nejvíce jednu rotu), a to těm předvojovým praporům, které postupují nejtěžším terénem, pro průzkum, aby bylo ulehčeno pěchotě předvojů při provádění průzkumu. Tanková četa přidělená předvoji bude se pohybovat před ním od jednoho pásma pozorovatelem k druhému, provádějí průzkum terénu a terénních objektů mezi těmito pásmy. Aby tanky neutekly předvoji — jejich rychlost bude 4krát až 5krát větší než pěchoty — musí se po provedení přískoku za-

stavit a vyčkat, až se k nim předvoj přiblíží. Při dosažení pásma pozorovatelů vyjede četa tak daleko kupředu, aby bylo možné pozorování terénu dopředu; pak zanechá pozorovatele na místech, odkud možno dobře pozorovati ve směru k nepříteli a co možná v celém pásmu předvoje, a stáhne se za horizont, aby nebyla pozorována z pozemních pozorovatelů od nepřitele; mezi vozidly zvětší rozstupy až na takovou vzdálenost, aby se navzájem viděla a aby bylo spojení zrakem s pozorovateli zanechanými na pozorovatelnách. Pozorovatelé musí mít praporečky na dodávání hlášení pomocí jednoduchých smluvených znamení.

Provádějí průzkum v prospěch předvoje, ničí veškeré nepřátelské průzkumné orgány a odpory, které uvidí nebo na které najede; nevyhýbá se tedy boji, naopak boj vyhledává, aby nebyl zdržován postup předvoje. Nemohla-li by zdolati odpor čelně proto, že je čelně chráněn překážkou pro tanky nepřekročitelnou, obchvátí jej. Jestliže by při provádění obchvatného manévru narazila opět na nezdolatelný odpor, pokračuje v zjišťování šířkového rozmístění nepřitele, aby tak získala pro předvoj zprávy o nepříteli z jeho celého pásma a urychlila jeho manévry k zdolání nepřitele. Při tomto manévru bude arci podporovat předvoj. Ovšemže taková situace, jak je vyličená výše, může nastat jedině na vodním toku nepřekročitelném pro tanky jinak než po mostech, nebo když narazí na silnějšího nepřitele, který je v obraně a který měl čas organisovat aktivní i pasivní OPÚV., neboli při zjednávání dotyku.

Při průzkumné činnosti může se četa tanků předvoje střetnout s nepřátelskou ÚV. — OA., tančíky, OV. — a tanky. Útok na OA. a tančíky nebude pro tanky těžkým úkolem. První jsou odkázány na komunikace a mohou manévrovat jenom na nich, druhé, jsouce vyzbrojeny jen kulomety, nemohou s tanky bojovat, vyjma průbojným střelivem na příliš malé vzdálenosti a z nástrah (to bude velmi vzácný případ!). Při útoku na OV. soustředí palbu děl na lokomotivu a kulometnou palbou působí do průzorů dělových a kulometných vozů. S nepřátelskými tanky svedou boj vždy, i když budou v početní i materiální převaze, ovšem — že v tomto případě bude jejich boj více defenzivního rázu.

Spojení tanků s předvojem bude zrakem, optickými signály (raketa-mi, praporky), motocyklistou nebo konečně i radiem.

To ovšem vyžaduje od velitele předvoje, aby organisoval pozorování signálů a znamení dávaných tanky. Význam signálů a znamení (velmi jednoduchých) musí být znám každému vojínovi.

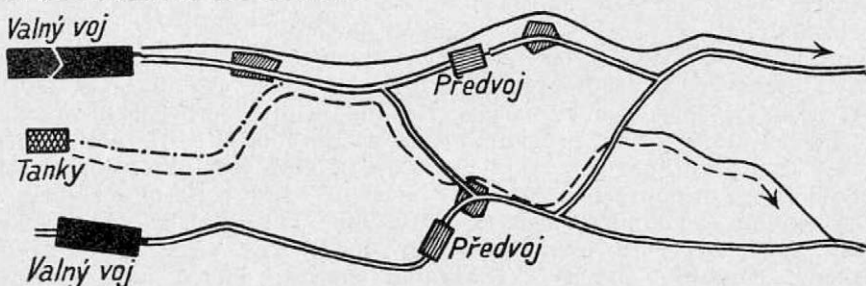
Poněvadž dodávat rozkazy tankům od velitele předvoje během průzkumné činnosti je nebezpečné (možnost zajetí nebo zničení spojky dodávající rozkaz tankům), musí jim dát úkol na větší vzdálenost až na př. tam, kde bude zastávka předvoje. Velitel předvoje může naříditi veliteli přidělené tankové jednotky, aby na určitém cíli a místě ponechal jedno vozidlo k převzetí rozkazů pro další činnost jednotky.

Měla-li by divise vedle tanků též tančíky, bude jim svěřen úkol průzkumu pro předvoj. Budou jej provádět stejným způsobem jako tanky, avšak rozdíl bude v tom, že se budou moci pustit do boje toliko s OA. nevyzbrojenými děly, s tančíky, ovšem průbojným střelivem, ne však do boje s tanky (vyjma případ dříve uvedený), nikdy však ne do boje s OV.

Pro umístění tanků v sestavě divise za postupu v střetném boji není šablony a bude záviset na plánu jich použití. Buď jich velitel divise hodlá použít k samostatným úkolům dále před předvojí, tedy bez těsnější spolupráce pěchotou a dělostřelectvem, nebo k těsnější spolupráci s předvojí, nebo konečně k spolupráci s hlavními silami vyšší jednotky.

V prvním případě lze vést tankovou jednotku mezi předvojí a jádrem přezvědného oddílu, jestliže ovšem máme nade vší pochybnost zjištěno, že protivník nedisponuje tanky.

V druhém případě to znamená, že část nebo celá tanková jednotka může být přidělena předvojům již během pochodu, než došlo k střetnutí s předvojí nepřítele. Tanková jednotka se bude pohybovat přískoky mezi čelem předvojového houfce a zadem předvojového houfu, nebo jakmile dojde k přibližování, mezi zadem čelního a zadem druhého sledu předvoje buď po cestách anebo terénem.

Schema 6.

V třetím případě, ať již si velitel divise ponechal část anebo celou tankovou jednotku k dispozici pro pozdější podporu předvojů, budou se tanky pohybovat přískoky buď mezi předvojem a valným vojem na jedné pochodové cestě s ním anebo přískoky po vlastní pochodové cestě, jestliže to komunikační síť v pásmu postupu divise dovolí, neboť jedině tak se mohou tanky pohybovat delšími přískoky (pro pohyb mezi předvojem a valným vojem je malá vzdálenost) a největší možnou rychlostí, čímž se ušetří pohonných hmot i strojů. Nelze-li tankové jednotce přidělit samostatnou pochodovou cestu — to bude u divise pravidlem —, nutno využít všech spojů mezi dvěma průběžnými pochodovými cestami, takže tanková jednotka bude mezi nimi kličkovat. (Viz schema 6.)

Nebude-li ani to možné, může jeti tanková jednotka terénem. To však má být výjimkou, neboť jízda terénem znamená pohyb se zmenšenou rychlostí (větší spotřeba pohonných hmot) a větší únavu osádek tanků i motorů.

Zamýšlí-li velitel divise použít tanků teprve až při zasazení hlavních sil, což bude většinou případ střetného boje divise na křídle, může ji přesunovat za valnými voji, a to za valným vojem nejkratším, byť to i neodpovídalo taktické situaci a plánu manévru velitele divise. Pásmo činnosti bude zpravidla široké asi 6 km, které tanky projedou za 15'—20' přes pole a za 10' po cestách.

Ať již se tanková jednotka pohybuje kdekoli v sestavě divise, bude nucena se zastavit po provedení přískoku. Stání na místě v pochodovém proudu znamená zranitelnost pumami nepřátelského letectva. Nutno proto

po provedení přískoku skryt tankovou jednotku v lese, je-li to možné, jinak se musí rozčlenit v terénu po četách s většími rozstupy a vzdálenostmi mezi vozidly, četami a rotami a i pak nutno zajistit aktivní OPL.

Zařadit tankovou jednotku mezi ostatní zbraně do pochodového proudu je nepřípustné, protože by se musila pohybovat nejmenší rychlostí, což by kromě velké spotřeby pohonných hmot znamenalo poškozování motorů (přehřátí při dlouhých pochodech), nebezpečí ztrát od leteckého bombardování a ztěžování pochodu ostatním vojskům rozvířováním prachu na zaprášených silnicích v létě a výfukovými plyny.

Ačkoli není možná šablona pro vřadění tankové jednotky do sestavy divise v střetném boji, přece lze říci, že jejich místo bude u divise mezi předvojem a hlavními silami.

Na stanovení pochodové cesty a vůbec na provedení pochodu tankové jednotky bude mít vliv únosnost mostů delších, než je překročitelnost horizontálních překážek tanků. Bude-li únosnost mostů normalisována a normalisace provedena, bude vše značně ulehčeno. Dokud by normalisace nebyla stanovena a všude provedena, bylo by třeba, aby únosnost mostů byla nějakým způsobem vyznačena. Nebude-li ani to provedeno, nezbude nic jiného, než provádět průzkum mostů na pochodové cestě tankové jednotky. Tento průzkum si zpravidla obstará tanková jednotka sama, ovšem bude-li v její organisaci (v praporu) zvláštní oddíl k řízení cirkulace a k průzkumu komunikací nebo k průzkumu vůbec. Zjišťování stavu mostů musí být provedeno včas, aby mohly být včas, bylo-li třeba, zesíleny. Orgány, určené k průzkumu mostů, budou se pohybovat zpravidla s přezvědným oddílem, a nebude-li vyslán, s průzkumnými hlídkami předvoje a budou disponovat rychlými dopravními prostředky (motocykly, nebo, lépe, lehce obrněná pásová vozidla), aby mohly dát rychle zprávu o nutnosti zesílení mostu. Bude tedy tanková jednotka vyžadovat na pochodu přidělení ženijního vojska a částic motorisovaných, které by mohly předjet i předvoje a pod ochranou menší částice tankové jednotky provést nutné zesilovací práce na mostech. Kromě toho by každé vozidlo mělo být vybaveno nejnutnějším ženijním nářadím (lopata, krumpáč, sekýra) a každý člen osádky tanku musí být vycvičen v nejjednodušších ženijních pracích.

Únosnost mostu bude mít často vliv na dobu přesunu tankové jednotky, zvláště větší (praporu, pluku tanků), a štáb divise nebo vůbec velitel, jemuž byly tanky přiděleny, kalkulující dobu přesunu, musí si tuto okolnost dobře uvědomiti, aby nekalkuloval špatně. Příklad:

Tankový prapor má překročit vodní tok, široký 50 m (jedno mostní pole); most má únosnost 10 t a dovoluje maximální rychlost pohybu při tomto zatížení jen 5 km/hod. Tanky praporu mají váhu 7 t, délka tanku 5 m. Do přechodu vodního toku a po jeho překročení mohou se pohybovat na příklad rychlostí 25 km/hod. Vzdálenosti jednotlivých tanků v pochodovém proudu jsou na př. 20 m. Co to znamená časově pro překročení tankového praporu přes uvedený vodní tok? Kdyby únosnost mostu dovovala pochod tankového praporu rychlostí 25 km/hod. při vzdálenostech mezi tanky 20 m, nenastalo by žádné zdržení praporu a zmenšení rychlosti. Za uvedených však podmínek to znamená:

zmenšení pochodové rychlosti na 20 km/hod.;

zvětšení vzdálenosti mezi tanky na 50 m.

Délka tankového praporu při vzdálenosti 20 m mezi vozidly (o vzdálenostech mezi četami a rotami neuvažujeme pro jednodušší kalkul) bude 1100 m. Při možnosti překročit vodní tok po mostě v stejné pochodové sestavě a stejnou rychlostí, jakou se prapor pohyboval před překračováním vodního toku, trvalo by překročení 2' 24". Za těchto okolností by byla délka praporu 2750 m a při rychlosti 5 km/hod. by překročil vodní tok za 33', neboli rozdíl okrouhle 31'.

Co však znamená dále takováto, třebaže ne nepřekročitelná, ale jistě nepříjemná překážka?

Tankový prapor buď musí zvětšit vzdálenosti mezi vozidly na oněch 50 m, než první tank začne přejíždět vodní tok, neboli zmenšit rychlost pochodu značně dříve a prodloužit tak pochodový proud. Zmenšení rychlosti na 5 km/hod., což se rovná rychlosti pěšáka, znamená zvětšení nebezpečí ztrát při nepřátelském leteckém bombardování, o něž se bude nepřítel vždy v takovýchto případech pokoušet; nebo prapor tanků pojedí až k mostu rychlostí původní a s nezměněnou vzdáleností mezi vozidly, pak se bude musit před mostem zastavit a tanky, které překročily most, musí za ním vyčkat, až celý prapor přejede, neboli musí se shromáždit a tedy zase stát. To je ovšem nejnejpříjemnější situace pro tankový prapor, protože může, jsa znehybněn, utrpět značné ztráty při nepřátelském leteckém bombardování. Bude tedy nutno v tomto případě, který, jak se zdá, je nejlepší, organisovat překročení vodního toku takto: shromáždit prapor tanků ve skrytu před vzdušným pozorováním nedaleko místa přechodu a vysílat odtud menší částice (po četách) nebo dokonce jednotlivá vozidla a na druhé straně vodního toku rovněž stanovit shromaždiště za týchž podmínek, jak již řečeno. Místo přechodu musí mít zajištěnu aktivní OPL. a celý přechod bude řízen orgány oddílu k řízení cirkulace a k průzkumu. Kromě toho nutno pamatovat na to, že by se mohl tank na mostě zastavit pro poruchu motoru, a proto třeba mít na druhé straně vodního toku připraven traktor s navijákem, aby mohlo být porouchané vozidlo ihned od vlečeno s mostu.

*

Příklad

použití tanků u divise na křídle
v střetném boji.

(Mapa 1:75.000 — Kutná Hora.)

I. Zvláštní situace.

7. divise s přiděleným VI. praporem lehkých tanků postupuje 24/10 na severním křídle armádní skupiny „AS“ ve všeobecném směru ... Kutná Hora, Kostelec n. Čer. lesy s úkolem chránit severní bok armádní skupiny a dosáhnout prostoru Zásmyky.

Rozhraní mezi 7. divisí a 6. divisí (na jihu) čára (pro 7.) ... Krupá (5 km j. od Kutné Hory), Roztěž (pro 6.), Křečovice (pro 7.), Jindice, Vavřinec, Bohouňovice.

II. Podle zpráv o nepříteli lze mít za to, že dojde pravděpodobně k střetnutí v prostoru Malešov, Miletice, Kořenice, Hořany.

III. Postupné cíle.

1. Skalka 423, Karlov (Doubrava), Vysoká 470, Opatovický Vrch 420.
2. Bečvářský les, Bečváry, Na Skále 353.

IV. Sestava.

Těžiště sil na ose Kutná Hora, Suchdol, Zásmyky.

a) Pěchota: brigády za sebou, stupňovitě do prava ve 3 proudech.
13. brigáda v 1. sledu.

Jižní proud: p. pl. 6 — 2 prapory v předvoji. Cesta: ... Křesetice, Malešov, Vidice, Miletice, Jindice, Hatě, Průhony 415.

Severní hranice: (v to) Perštejnec, (mimo) Solopysky, Drahoalice, Nesměň.

Střední proud: p. pl. 13 předvoj, p. pl. 27 valný voj. Cesta: Kutná Hora, Miskovice, Suchdol, Bečváry, Zásmyky.

Severní hranice: ... (vše v to) Kutná Hora, kóta 420 Opatovický vrch, Chotouchov, Pučery, kóta 336 Doubravák.

Severní proud: p. pl. 3 — 1 prapor předvoj, zbytek valný voj. Cesta: ... severní okraj Kutné Hory, Bojiště, Bohouňovice, Ratboř, Chvatliny, Mlékovic.

b) Dělostřelectvo.

Přímá podpora: 1 lehký oddíl u jižního předvoje. I./7. pro předvoje středního a II./7. severního proudu.

III./7. a děl. pl. 107 ve valných vojích u středního proudu.

Poznámka. Ostatní podrobnosti nerozvádím pro stručnost a proto, že nemají význam pro studium použití tanků.

V. Rozhodnutí velitele 7. divise pro použití tanků.

Velitel divise studuje nejdříve terénní podmínky pro použití tanků a vidí, že terén, v němž má postupovat, je pro tanky všeobecně sjízdný. Určité potíže by se mohly vyskytnout jedině při překračování Malešovickeho potoka. V pásmu jižního proudu je možno použít tanků při postupu na 1. cíl jen v severní části, kdežto při postupu až na 2. a 3. cíl v jižní části všeobecně v šířce asi 1 km; v severní části vždy jen mezi lesními parcelami do hloubky 1—1½ km. Připouští tedy terén v pásmu jižního proudu použití asi 1 roty tanků (šířka roty tanků 600—700 m).

V pásmu středního a severního proudu je terén všude úplně sjízdný.

Zmocnil-li by se nepřítel prostoru Vysoká 470, Opatovický vrch 420, nebo vrhl předvoje zpět, rozvínovaly by se valné síly 7. divise k útoku za velmi těžkých podmínek. Bylo by proto třeba přidělit tanky předvoji středního proudu (p. pl. 13).

7. divise je na křídle armádní skupiny. Může se jí naskytnout možnost použít tanků do eventuálního boku nepřítele a konečně k ochraně valných vojů divise při eventuálním útoku nepřátelských tanků, ačkoli přítomnost tanků nebyla u něho zjištěna.

Velitel divise se rozhodl o použití tankového praporu takto:

Prapor tanků přesunout se středním a severním proudem; jednu rotu přidělit p. pl. 13 (předvoj). Dvě roty ponechat si k své dispozici.

Předpokládané použití těchto rot:

všeobecně především k vzdálenějším akcím do boku nepřátelských valných sil;

při postupu na 1. cíl buď k zesílení středního proudu nebo k podpoře jižního i severního proudu;

při postupu na 2. a 3. cíl k podpoře středního a severního proudu.

Rozhodnutí velitele VI. praporu tanků.

1. Na tankový průzkum vyslat tři hlídky:

levou (1) v pásmu jižního proudu po cestě... Křesetice, Malešov, Tuchotice, Vidice, Miletice, Jindice, Hatě, Průhony 415. Složení: 1 roj (1:3) od praporek čtyř k průzkumu a k řízení přesunu. Úkol: Prozkoumat sjízdnost v údolíčku Malešovského potoka a sjízdnost lesů;

střední (2) od roty přidělené p. pl. 13 v pásmu středního proudu. Úkol: Prozkoumat sjízdnost přes Chotouchovský potok;

severní (3) po cestě severního proudu. Složení: 1 roj od praporek čtyř k průzkumu a k řízení cirkulace. Úkol: Prozkoumat sjízdnost přes Chotouchovský potok.

Úkol společný všem hlídkám:

zjistit podrobně sjízdnost terénu a vyhledat skrytá místa pro možná východiště útoku pro případ útoku na jednotlivé postupné cíle:

zjistit stav osad pro podporu boje pěchoty o ně. Hlídky postupují s průzkumnými hlídkami předvojů.

2. Pěšímu pluku 13 přidělit 1./VI. rotu s jejím bojovým trénem. 2./VI. rota se bude přesunovat v pásmu středního proudu mezi p. pl. 13 a valným vojem; 3./VI. rota se bude přesunovat po ose severního proudu mezi předvojem a valným vojem.

Bojový trén praporu a pomocná rota se přesunou za středním proudem.

3. Velitelství praporu a zbytek čtyř k průzkumu a k řízení cirkulace v čele 2./VI. roty.

4. Velitel praporu s velitelem divise v čele předvojového houfu p. pl. 13.

Rozhodnutí velitele p. pl. 13.

Velitel pěšího pluku 13 vidí, že nejdůležitější pro něho a pro celou 7. divisi je zmocnit se rychle Vysoké 470 a Opatovického kopce 420; proto bude hlavním úkolem I./VI. roty tanků podporovat ihned prapory 1. sledu předvoje. Při dalším postupu se tato nutnost nejeví. Proto vydal velitel p. pl. 13 veliteli 1./VI. roty tanků tento rozkaz:

Při eventuálním střetnutí během postupu na 1., 2. nebo na 3. postupný cíl bude rota pohotova podporovat 1. sled v čas potřeby. Při útoku na 1. postupný cíl bude rota pohotova podporovat prapory 1. sledu, aby byla rychle vzata Vysoká 470 a Opatovický kopec 420.

Rota bude postupovat po cestě: ... Neškaredice, Bylany, Mezhoře, Vysoká, Dobřeň, Malenovice, Višalky 372, Vidlák 353 mezi 1. a 2. sledem pluku.

Vy jedete se mnou na zadu II./13. praporu. *)

Rozkaz velitele 1./VI. roty tanků.

1. Veliteli průzkumného družstva:

„Vy a dva patrači tvoříte průzkumnou hlídku. Postupujte s průzkumnou hlídkou II./13. praporu po cestě... Kltná Hora, Suchdol, Zásmyky.

*) Pěší pluk 13 postupuje v této sestavě:

I./13. a II./13. prapor v 1. sledu, III./13. v 2. sledu, I./13. po cestě jako 1./VI. rota tanků; II. a III./13. po ose pochodu středního proudu. Má tedy rota tanků, postupující za I./13. praporem, dostatek volnosti pohybu přískoky mezi valným vojem středního proudu a I./13. praporu (asi 6—7 km).

Úkoly:

a) průzkum nepřítele: zjišťování protitankového dělostřelectva, útočné vozby a těžkých kulometů;

b) průzkum terénu: podmínky sjízdnosti v bojovém nebo jiném účelování v prostoru Kutná Hora, Bylany, Herzstein a přes Chotouchovský potok;

c) povaha osad pro podporu pěchoty v boji o ně;

d) podmínky pro zasazení roty do boje o 1.—3. postupný cíl.

Já postupuji na zadu II./13. praporu po jeho pochodové cestě. Tam zasilejte hlášení!

Se mnou 2 patrači.

2. Veliteli I. a II. čety:

„Vy pojedete v autu se mnou!“

3. Veliteli III. čety:

„Jste mým zástupcem a vedete rotu. Postup přískoky, střední rychlostí, po cestě za I./13. praporem. Zastávky 35—40 minut. K dispozici máte 1 patrač jako spojku.“

4. Automechanikovi roty:

„Vy s traktorem a bojovým trénem na zadu roty. Bojový trén praporu a pomocná rota postupuje na zadu středního proudu (za II./107. oddílem).“

5. Velitel roty s velitelem p. pl. 13 na zadu II./13. praporu po cestě Kutná Hora, Suchdol, Zásmyky.

Dále se budeme zabývat událostmi u středního a severního proudu.

Situace.

Zprávy:

1. Od předvojů středního a severního proudu:

„Od 10.00 hodin 24/10 se rozvinuje nepřítel v síle asi 2 rot pěchoty s těžkými kulomety na Vysoké kóta 470 a asi 2 roty pěchoty s těžkým kulometem na Opatovickém vrchu. Nepřátelské dělostřelectvo, asi 2 baterie, střílí ze směru Suchdola.“

2. Od SPO. 7:

„V 10.05 hodin držím vesnice Bohouňovice, Ratiboř, Kbel. Slabší částice nepřátelského jezdeckva. Hlídky z Polních Voděrad ustupují na Lošany.“

3. Od letectva:

V 10.15 hodin shodil letec na SV. 13. pluku na západním okraji Kutné Hory (tamtéž vel. 7. divise a vel. VI. praporu tanků) zprávu z 10.10 hodin (náčrtek), adresovanou vel. 7. div. a vel. p. pl. 13; z náčrtku je vidět toto:

„1 prapor pěchoty v postupu z Bečvár na Pučery, čelo 200 m západně od Pučer; asi 1 prapor pěchoty v postupu po silnici Bečváry, Suchdol, čelo u křižovatky jižně od Chotouchova, 1 baterie severně od Dobřeně, 1 baterie západně od Suchdola, 1 baterie východně od Těšinky v palebných postaveních. Proud pěchoty a dělostřelectva 4 km dlouhý na pochodu, čelo u rozcestí východně od Zásmyk. Proud pěchoty a dělostřelectva 1½ km dlouhý postupuje na Mančice, čelo na východním okraji Dol. Chvatliny.“

Situace předvojů středního a severního proudu:

V 10.20 hodin zalehla pěchota středního předvoje: I./13. rota 400 m východně Mezholez, 2./13. rota byla zastavena před východním okrajem Miskovic a u ohbí silnice jihozápadně odtud, 3./10. rota je v prostoru Vápenka západně od Bylan. Čelní dvě roty II./13. prapory zastaveny na čáře kóta 402, kóta 391 a na výšince severovýchodně od Miskovic.

I./7. dělostřelecký oddíl má 2 baterie v palebném postavení na jihozápadním okraji Kutné Hory, třetí baterie bude pohotova k palbě za 30 minut (10.50 hodin).

Situace VI. praporu tanků v 10.15 hodin.

1./VI. rota tanků je na západním okraji Kutné Hory, 3. a 4./VI. rota tanků je na východním okraji Kutné Hory.

Velitel p. pl. 13 vydal tyto rozkazy:

1. I./13. prapor útočí za podpory 1./VI. roty tanků ve směru Vysoká 470 a dosáhne jejích západních svahů, II./13. útočí ve směru na Opatovický vrch 420 a dosáhne jeho západních svahů.

Rozhraní mezi prapory: (pro II./13.) silnice Kutná Hora, Miskovice, (pro I./13.) Miskovice, (pro II./13.) Suchdol.

2. Veliteli 1./VI. roty tanků: Úkol: Podporovat útok I./13. praporu ke vzetí Vysoké 470. Směr útoku vápenný lom (jihovýchodně od Miskovic), Vysoká. Bojové shromaždiště: Miskovice. Vyražení k útoku v 10.40 hodin z východiště údolíčko severně od Bylan.

3. Veliteli I./7. oddílu: Podporovat útok tanků palbou 1 baterie na Vysokou, 2 bateriemi na Opatovický Vrch. Při útoku tanků na Vysokou 470 palbu celého oddílu na Opatovický Vrch 420.

4. Vyražení útoku pěchoty v 10.50 hodin.

Velitel I./13. praporu (SV. na polní cestě 300 m západně od Bylan) vydal tento rozkaz (v 10.25 hodin):

1. Prapor se má zmocnit za podpory 1./VI. roty tanků, útočící na Vysokou 470, a 1 baterie děl, Vysoké 470 a hřbetu na jih a udržet se tam do příchodu III./13. praporu.

2. Veliteli čtyř pěchotních děl: Neutralisovat kulomety nepřitele na východních svazích Vysoké a pěchotu postupující přes Vysokou 470 směrem jihovýchodním.

3. Kulometná rota podporuje útok praporu na Vysokou a bude připravena působit na nepřátelské kulomety umístěné na jihozápadním svahu Opatovického Vrchu.

4. 1. rota útočí ve směru na Mezholezy, Dobřeň, 3. rota bude útočit mezi 1. a 2. rotou ve směru Vápenka (západně od Bylan) na 470, vesnice Vysoká, aby umožnila postup 2. rotě a vyčištění vesnice Miskovic.

5. Cíl: silnice od křižovatky 379 na Karlov. Hlídky na 390 Na kratínách a na Dobřeň.

6. Vyražení útoku v 10.50 hodin, na znamení červenou raketou.

7. Já u Vápenky — budu postupovat po polní cestě na Mezholezy a pak na Vysokou 470.

8. Pozorování tanků zařídí všechny roty a praporem pozor. družstvo.

Činnost velitele 1./VI. roty tanků.

V 10.20 hodin dostal rozkaz velitele p. pl. 13. Velitel roty byl u své roty a nařídil ihned přesun do východiska v údolíčko severně od Bylan. Tam se dostal v 10.26 hodin. Zbývá mu ještě 14 minut do vyražení útoku. Průzkumná tanková hlídka 2 mu doručila náčrtek se zakreslenými nepřátelskými kulomety na Vysoké 470 a hlásí umístění pěchotního děla na severním okraji Mezholez a u silnice Miskovice, Suchdol blízko koty 391.

Velitel 1./VI. roty žádá velitele I./13. praporu o palbu na zjištěná nepřátelská děla.

Vylezl s veliteli I.—III. čtyř tanků na hřbítek západně od Bylan, ukázal jim, kde zalehla vlastní pěchota, a nařídil:

Rota podporuje I./13. prapor útokem ve směru Vápenka, Vysoká 470, Vysoká (vesnice), aby zničila na Vysoké 470 kulomety a postupující pěchotu. Směr roty: podél cesty Bylany, Mezholezy až k rozcestí polních cest jižně od Miskovic, potom stočen vpravo na lesík kóta 470.

Vedoucí I. četa; II. četa vlevo s rozstupem 200 m, III. četa za I. četou, na vzdálenost 200—300 m.

Po zničení pěchotního děla na severním okraji Mezholez a nepřátelských zbraní na Vysoké 470 návrat na bojové shromaždiště přes jižní svahy Vysoké do Miskovic. Můj zástupce velitel III. čety.

Jakmile pěchota dosáhne Vysoké 470, přesunout rotný trén do Miskovic. (Auto-mechanikovi roty.)

Vyrazení k útoku 10.40 hodin.“

Rozhodnutí velitele 7. divise o použití VI. praporu tanků.

Velitel 7. divise se rozhodl použít VI. praporu tanků (bez 1./VI. roty) k útoku do severního boku nepřítele postupujícího z prostoru Pučery, Kamenný Vrch na Suchdol a Opatovický vrch 420 a proti dělostřelectvu, hlášenému v palebných postaveních v prostoru Dobřeň, Těšinky, Suchdol, aby tak vrhl nepřítele zpět na jeho valné síly z prostoru Vysoká 470, Opatovický vrch směrem jihozápadním a aby mohl udeřit s převahou sil do severního boku nepřítele.

Rozkaz velitele 7. divise:

Pěší pluk 3 obchvátí Opatovický Vrch 420 a les Oboru od severu postupem ve směru Bohušovice, Bořetice, Sedlov. Cíl: Bořetice, Ratboř.

SPO.: chrání severní bok divise na výšině západně Pašinky a přezvídá ve směru západním a severozápadním.

VI. prapor tanků (bez 1. roty) provede útok do severního boku nepřítele v prostoru Suchdol, Chotouchov, Bořetice. Rozežene nepřátelskou pěchotu, postupující z prostoru Pučery, Kamenný Vrch na Suchdol a Opatovický Vrch a zničí dělostřelecké baterie zjištěné v prostoru Suchdol, Dobřeň, Těšinky. Po provedení úkolu vrhne se podle situace na valné síly, postupující přes Zásmyky na Suchdol. Po splnění úkolu se vrátí přes Dobřeň, Mezholezy na bojové shromaždiště do Miskovic.

S praporem spolupracuje 1 pozorovací letoun.

Rozkaz velitele VI. praporu tanků.*)

VI. prapor tanků bude útočit do severního boku nepřítele v prostoru Suchdol, Chotouchov, Bořetice, Opatovický Vrch 420, ve směru Vel. Kuklík, Hořany, Červ. Pečky, Bohoušovice, Sedlov.

2./VI. rota: Hlídka 1.: $\frac{1}{2}$ čety s velitelem čtyř průzkum přes Velký Kuklík, Bojiště na Bořetice, Suchdol.

Hlídka 2.: $\frac{1}{2}$ čety průzkum přes Hořany, Červ. Pečky, Ratboř, Kořenice na Pučery.

Úkol: Upřesnit situaci nepřítele v prostoru Bořetice, Suchdol, Pučery. Hlášení na osu Hořeň, Červené Pečky, Bohoušovice, Sedlov.

Vzdálenost 4 km od valných sil praporu.

2./VI. rota vedoucí. Můj zástupce, velitel 2./VI. roty.

Rychlost 20 km/hod. Vzdálenost mezi rotami 100 m.

Trén praporu se přesune do Miskovic na rozkaz.

Vývoj událostí.

Situace:

V 10.43 hodin hlásí letec radiotelefonicky: Proud pěchoty asi prapor, čelo křížovatka Těšinky, směr Suchdol. Proud pěchoty vychází z Chotouchova na Sedlov. 1 baterie 200 m východně od Těšinky, 1 baterie v Suchdole, 1 baterie 300 m severně od Dobřeně.

Od průzkumných hlídek: z Bořetic a z Ratboře ujíždějí jezdecké částice na Kořenice a Sedlov. Západně od lesa Obory není nepřítel.

*) Velitel VI. praporu tanků dostal rozkaz a zprávy o celkové situaci v 10.20 hodin. 2 roty VI. praporu jsou na východním okraji Kutné Hory. Velitel praporu přibyl k praporu v 10.22 hodin.

V 10.43 hodin bylo čelo VI. praporu tanků na západním okraji Červ. Peček.

Velitel praporu se rozhodl provést útok nejprve na prapor postupující z Chotouchova na Sedlov a potom útok na baterie u Těšinek a Dobřeně. Při útoku na baterie u Těšinek chce zasáhnout i prapor pěchoty postupující na Suchdol.

Východiště pro 1. útok údolíčko severozápadně od Bořetic.

Oznámil též veliteli čtyry, která je na průzkumu.

V 10.55 hodin je VI. prapor tanků ve východišti.

Hlídka 2 hlásí v 10.50 hodin:

„Nepřítel, asi prapor, se rozvinuje na Sedlov; čelní sled na západním okraji Sedlova.“

Hlídka 1 hlásí v 10.55 hodin:

Prapor pěchoty vchází do Suchdola.

Letec v 10.50 hod. hlásí:

Pěchota se rozvinula na Chlumu kóta 356 — nepostupuje. Asi 1 pluk pěchoty se rozvinuje od Bečvár na Pučery, Podousy a ve směru na Červený Hrádek. Dělostřelectvo zaujímá palebné postavení u Chvatlin, v prostoru Sobočice a část jede na Drahobudice.

Vyžadují palbu všeobecné činnosti na Suchdol.

Velitel VI. praporu tanků vidí:

že se pěchota, na niž měl útočit, rozvinuje jednak na Sedlov a postupuje, jednak se skrývá v Suchdole. Tam bude řídit palbu dělostřelectva všeobecné činnosti divise letec a tím bude i neutralisována nepřátelská baterie v Suchdole. Valné síly se rozvinují. Velitel praporu tanků vidí, že by útok na valné síly nepřítele nyní neměl žádoucí účinek a že je v dané situaci důležitější, aby předvoje divise dosáhly co nejdříve 1. divisního cíle, který je výhodný pro další operaci divise.

Proto se rozhodl útočit na nepřátelskou pěchotu, rozvinující se na Sedlov tím, že jí prostě projede, a ihned útočiti na baterii u Těšinek a severně od Dobřeně.

Vydává v 10.55 hodin tento rozkaz:

3./VI. rota útok na baterii východně od Těšinek, Směr — východní okraj Sedlova, kóta 374. Cestou ničí nepřátelskou pěchotu, která pronikla přes Sedlov;

2./VI. rota — projede nepřátelskou pěchotou rozvinující se západně od Sedlova a provede útok na nepřátelskou baterii severně od Dobřeně. Směr: kóta 379, 500 m západně od Těšinek, kóta 390.

Já jedu s 2./VI. rotou.

Shromaždiště 400 m severně od koty 390 Borek.

V 11 hodin vyrazí roty podle rozkazu velitele praporu k útoku.

3./VI. rota rozehnala v 11.09 hodin nepřátelskou pěchotu, postupující ze Sedlova na les Oboru a postupuje na Těšinky.

2./VI. rota projela v 11.10 hodin pěchotou, která jednak běžela do Sedlova, jednak utíká v panice na Chotouchov. Nepřátelské dělostřelectvo střílí na Bořetice ze směru Chvatliny.

Pro útok na baterii severně od Dobřeně vydal velitel 2./VI. roty tento rozkaz:

1. a 2. četa útok přes kotu 390 Borek, 3. četa od východního okraje Malenovic. Vyrazení na znamení zelenou raketou, vystřelenou u 3. čety.

Já jedu s 3. četou.

Bojové shromaždiště severně od koty 390 Borek.

V 11.30 hod. byl VI. prapor shromážděn v prostoru podle nařízení velitele praporu. Baterie u Těšínek a Dobřenež byly vyřaděny z boje. Ztráty při útoku na nepřátelské baterie:

u 2./VI. roty 1 tank, u 3./VI. roty 2 tanky, značně poškozené palbou nepřátelskou baterií při útoku na ně, zůstaly na bojišti a musí být odvečeny.

Velitel praporu považuje úkol za splněný, hlásí veliteli divise (radiem) návrat na shromaždiště a vyrazí v 11.40 hod. v bojových tvarech ve směru na Dobřenež. Když vyjel na hřbet kóta 390 (jihozápadně od Suchdola), vidí: 2 děla vyjíždějí ze Suchdola tryskem po silnici na Bečváry. Vlastní dělostřelectvo na ně střílí. Dále vidí ústup nepřátelské pěchoty na Vysokou z výšiny 470 Vysoká a 2./VI. rotu pronásledující tuto pěchotu. Velitel praporu dává rozpoznávací signál: dvě zelené rakety.

VI. prapor tanků má celkem u 2. a 3./VI. roty ztráty 3 vozidla, vyžadující odvěčení a větší opravy, a 2 vozidla havarovaná u 1./VI. roty; příštího dne budou zase schopna boje. Ztráty na lidech: 1 mrtvý a 4 lehce ranění.

Vojenství u nás a v cizině.

Vzpomínka na zesnulého

arm. gen. v. v. ing. Jana Diviše

bude uveřejněna v říjnovém čísle VR.

V. J. Hauner:

President maršál Hindenburg

Hindenburgem, jenž jako sedmaosmdesátiletý stařec zesnul dne 2. srpna v Berlíně, odchází — abstrahujeme-li od Pétaina — poslední z velikých vůdců světové války. Ba mohli bychom říci i více: odchází poslední z velikých osobností světové války. Neboť Hindenburg měl vzácné štěstí: zasáhl dvakrát do dějin svého národa a tím do dějin světových rozhodujícím způsobem a pokaždé to byla síla jeho osobnosti, velikost jeho charakteru, která dala historii směr.

Zdá se nám nepochopitelně, kterak mohl pruský šlechtic z prastarého, nikoli však zvláště významného rodu, který prošel obvyklou kariérou gardového důstojníka a byl před světovou válkou již několik let na odpočinku, zaujmouti najednou takové místo v historii své vlasti a celé Evropy. Vysvětlujeme si to všelijak: Abnormálními poměry, jež vytváří každá válka, neb okolím a zejména poradci, kterým podléhal a kteří jej činili tím, čím se zdál býti, nebo konečně jakýmsi mystickým působením na německý národ, které se jevilo v tom, že se v jeho mohutné germánské postavě takřka symbolisovalo vítězství, napřed vítězství zbraní, později vítězství rozvahy a politické síly.

Ve všech těchto úsudcích je kousek pravdy. Ale celá pravda se objeví teprve tehdy, sledujeme-li vývoj jeho vojenské a státnické působnosti podrobněji a zastavíme-li se déle u rozhodných okamžiků jeho života.